

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Sermones de Sa[n]ctis Hyemales, Estiuales, De
festiuitatibus Jesu christi, Beate virginis et alior[um]
Sanctor[um] ... Venera[n]di patris, fratris Nicolai deniise
Ordinis Minor[um] de obseruantia ...**

Denisse, Nicolas

[Augsburg], 1510

VD16 N 1513

S[e]c[und]o p[ro]pter honore[m] dignitatis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-30625

si tñ honore vult hie. Idē ibidē. Qui si
bi aut pñij cōparare aut pctōz indulgen-
tiā desiderat pmereri reddat decimā. Et
itez. Cū em dando decimas z terrenaz ce-
lestia pñia possis pmereri: p auaricia du-
plici bñdictioe fraudat. Hec ē em dñi iu-
stissima pñuetudo: vti tu illi decimā non
dederis tu ad decimā reuocetis. s. ad pte que
cecidit cū lucifero. Et dicitur igit pte ppe-
rianosolum qz detestabile sit in decimaruz
voluntioe fraude cōmittere: qz qz laudabile
deo qz placitū ac hoi vrile atqz fructuosuz
sit decimas bñ z deuote psoluerit. Mira
dei benignitas: vult qdem vt offeras ei de-
cimā nō tñ qz indigeat z aliqūe exinde fru-
ctū accipiat: sed vt sic dei tui largitate reco-
gnoscat z tpale inde cōmodū atqz spūale
fructū papias. Studes igit o hō de oibz
bus rebz tuis deū laudare: oblationes ac
decimas sine fraude psoluerit: z teipm sic i-
oibz z p oia diuinis mancipare obsequijs
vt gram ab eo pseq valeas z glām semp
ternā: Amen.

Sermo de sacrilegio.

Sacrilegiū fa-
cis. Ro. ij. Supra fecim⁹ ser-
mones d reuerētia dei z eoz
q ad dei cultū z honorez scificata sūt puta
deloz scis z diebz festiuis z d his qbz il-
lis diebz vacādū ē. Nūc aut smonē facturi
sum⁹ d irreuerētia rez sacraz. vt sic opposi-
ta iuxta se posita magis elucescat Hec at ir-
reuerētia sacrilegiū dicitur. Sic em dicitur tho. ij.
ij. q. xix. Qd illd qd ad irreuerētia rez sa-
craz pñet ad iuriā dei pñet. Res ei sa-
cre dicunt q ad diuinū cultū ordinant. Iō
oē tale hz rōne sacrilegij: qd hz rōne spūa-
lis pcti eo q in eo inuenit spūalis rō defor-
mitat⁹. qz sez violat res sacra paliquā irre-
uerētia. Distinguit at spēs sacrilegij fm
diuersitate rez sacraz. Attribuit ei scitas
pñis: lo cis: z rebz qbusdā alijs. Scitas
at loci ordinat ad scitatem hois q i loco sa-
cro cultū exhibet deo. ij. Mach. v. Nō p-
locū gentē: s ppter gentē dñs elegit locuz.
Iō grau⁹ est sacrilegiū q peccat in psonā
sacra qz q peccat i locum sacru. Tertia at
species q circa res alias sacras cōmittitur:
diuersos habet grad⁹ fm differentia rerū

sacraz. Inter qz sūmū locū obtinet sa-
cra: qz hō sanctificat. Post sacra autē vasa
psacrata ad sacramentoz ministracionez.
Deinde ea q pñet ad ornatū ecclie z mi-
nistroz. deinde ea q sunt deputata ad
stentacionē ministroz z mantenentiā lo-
ci sacri z ornametoz ei⁹ sine sint mobilia
siue imobilia. Hec ex tho. vbi s. De h ita
qz triplici sacrilegij genere pauca nō breui-
ter dicam⁹ oñdētes qz graue sit atqz dete-
stabile pctm. Resumentes q dicamus qm
triplex est sacrilegiū.

Primū est sacrilegiū psonale.
Secū est sacrilegiū locale.
Tertiū est sacrilegiū reale.
Primū igit ē sacrilegiū psonale q
vix ifert iuriā vel irreuerētia plo-
ne sacre siue qua ledit psona sacra.
Un z coit⁹ exercit⁹ p psonā sacra vel cū p
sona sacra: dicitur sacrilegiū. Est at sacrilegiū
psonale sūmū pē cauendū atqz detestabile
pripue ppter tria.

Primo ppter timorē diuinitat⁹.
Secūdo ppter honore dignitatis.
Tertio ppter horrore penalitat⁹
Idiō ppter timorē diuini-
nitat⁹. vix ppter timorē z reuerētia ipsi⁹ dei
cui⁹ cultui tales psonē dedicat. Ipse em ē
rex regū z dñs dñan. vt hī Apo. xix. Est
ei attēdēdū q violētia q fit batulo reg⁹ pu-
nit acli facta eēt ipi regi. vt pte. ij. Reg. ix.
d nūcijs reg⁹ dauid qz pphs filioz amon-
deho nēstauit: qd ita Guit sustinuit dauid
q nō qeuit donec oēs ciuitates eoz destru-
risset z de illis talē vidictā accepisset q̄lis
legit. ij. Reg. xij. Iō dicitur Eccl. vij. In tota
aia tua time deū z sacerdotes illi scificata.
et. j. Honora deū ex tota aia tuaz honori-
fica sacerdotes. Uñ i pmo li. triptite histo-
rie legit q **L**egistātinus baptizat⁹ epōs z
sacerdotes z in sacris ordinibz pmodis ma-
xime honorabat.

Secūdo ppter honore digni-
tat⁹. s. sacerdotal z clerical. Sūt ei sacrodo-
tes/pres/patroni/pastores/medici/media-
tores/duces/lumia/doctores z iudices qz
bus oibz reuerētia debet. De sacerdotali
dignitate videre potes ser. d cathedra serij
petri Legim⁹ q cū brū frācise eccliaz qn-
dā itrall⁹ cui⁹ parochial sacerdos p̄cubi⁹

De Ber. de sacrilegio locali

nā tenebat. Quidā heretic⁹ q̄ famā sc̄i-
tarū b̄ti Francisci audierat: accessit ad eum
volēs p̄ eum sibi p̄p̄m allicere: ⁊ dixit ei.
Quid est exhibēda reuerētia dicit v̄l fa-
ctis hui⁹ q̄ ꝑcubinā tener? Attendēs igit
vir sc̄i⁹ hereticū maliciā corā parochiāis
venit ad sacerdotē illū ⁊ flectēs genua an-
eū ait. Si tales sunt man⁹ hui⁹ vt iste ait
nescio. Et si etiā tales essent sc̄io q̄ nō p̄nt
inquinare p̄tatem ⁊ efficaciam dīnoꝝ sacroꝝ.
S; q; ꝑ man⁹ istas mlta b̄ficiā dī ⁊ cha-
rismata p̄lo dei fluūt istas oculos ob re-
uerentiā eoꝝ q̄ misit ⁊ cur⁹ auctoritate ea
misit. et sic cōfusi sunt heretici.

Tertio propter honorem
penalitari. Solēt em̄ grauit̄ puniri q̄
reuerentiā faciūt p̄sonis deo sacratis. Unde
Nūc. xvj. Di q̄ volebāt irruere in aaron ⁊
moysen igne succēsi sunt q̄tuor milia hoīz.
Et. iij. Re. j. Ignis celest̄ deuorauit du-
os q̄nq̄genarios q̄ venerāt ad capiendū
beliā. Un ⁊ ab ecclia ꝑ excoīcatōis s̄niam
puniunt illi q̄ violētiā faciūt p̄sonis sacris
Nā. xij. q. iij. c. Siquis suadere. de Innoc.
q̄ q̄ in clericū v̄l mōachū man⁹ iniecerit vi-
olētis: anathematiz̄ vinclo inodaf. Et inf-
altas s̄nias q̄s singulānis p̄fert i die cene:
hāc inouat. ⁊ nō p̄t absolui nisi a sumo p̄-
tifice vel ei⁹ mādato: nisi in casib⁹ exēptis.

Secundū est sacrilegiū locale. De
reuerētia habēda loc⁹ deo sacratis
et de irreuerētia cauēda supra dixi-
mus ser. de dedicaōe. vide ibi. Ad h̄ autē
sacrilegiū detestādū: narrat Greg. turon.
i gest. Frācoꝝ li. iij. c. xij. Eū theodorice⁹
rex frācoꝝ misisset ꝑ aluornos exercitum:
eū p̄larent terrā fract⁹ ser⁹ intrauerūt ba-
silicā b̄ti Juliani martyꝝ ⁊ extrahere nitē-
tes res ibidē depositas a p̄cipib⁹. q̄ mox a
diabolo arrepti p̄p̄ij se moꝝib⁹ lacerabāt
clamētes. Cur nos martyꝝ sc̄e sic crucias?
H; etiā exēptū. ij. Sach. iij. de heliodoro
flagellato. Itē etiā aliq̄n p̄mittit d̄s lo-
ca ip̄a sacra puniri ex eo q̄ ab impijs p̄pha-
nant: q; vici mlta inhonestā in eis sūt. sic
p̄ mala q̄ fiebāt in tēplo d̄ni (vt creditur)
sustinuit q̄ a nabuzardan cōcremaret. iij.
Reg. xxv. et ab antiocho spoliaret. j. ma-
cab. j. Est autē aduertēdū q̄ domū dei ꝑ
tres legit̄ p̄phanatā. s. ꝑ hieroboā: nabu-

zardā: ⁊ antiochum. ꝑ q̄s nobis tria vicia
designant q̄t̄: tota p̄phanat ⁊ stamiat p̄-
ritual ecclia dei. q̄ em̄ facta sunt ⁊ sūt i do-
mo dei materiali/ signat ea que sūt in do-
mo spirituali.

Primo igitur prophana
ta est dom⁹ dei ꝑ hieroboā. Ille em̄ sic le-
git. iij. Reg. xij. duos vitulos fecit ponēs
vnu in dan: ⁊ aliū in bethel q̄ dicit dom⁹ dei.
et hoc ꝑ avariciā: ne sc̄z regnū ad roboā
rediret. Per hoc q̄ significatur q̄ avaricia
clericōꝝ mltrū ꝑtaminat eccliaz dei. Hiere.
vj. ⁊ minore vsq; ad maiore oēs avaricie
studēt. Hēru. Quē dabis mihi de vicijs
roꝝ platoꝝ q̄ nō magis inuigilet subditiū
euacuādis maris ꝑ q̄ extirpādis vicijs
hec ille. Vituli q̄ sunt nepotuli q̄s in bet-
hel. i. domo dei ponunt.

Secūdo per nabuzardā q̄
sicut legit. iij. Reg. xxy. domū dei cōbū-
sit. Nabuzardan p̄nceps coꝝꝝ significat il-
los q̄ gula ⁊ luxurie dediti sūt: q̄ de vicijs
tre suo deū fecerūt. Phil. iij. Quoz de v̄-
ter. Qualit̄ autē de eoꝝ veter̄ picat/ ostē-
dit Hugo de sc̄o vicijs. in suo claustrali di.
Solēt d̄s tēpla ꝑstrui: altaria erigim̄
stri ad seruēdū ordinar: imolari pecudes:
thura ꝑcremari deo. si q̄ dē v̄tri tēpluz est
coq̄na: altare mēsa: ministri coqui. imolare
pecudes carnes coctē: fumus incensorum
odor abozum.

Tertio per antiochū. sicut
legit. j. macha. j. Antioch⁹ q̄ppe sup̄bissī-
mus fuit ⁊ ambitiosus. Per hoc q̄ signifi-
cat q̄ sup̄bia ⁊ ambitio q̄ viger in cleric⁹ q̄
nō p̄desse appetit: sed p̄esse/ mltrū eccliam
dei ꝑtaminat. de q̄ꝝ sup̄bia de Ber. Ho-
norati sc̄dūt de bonis d̄ni q̄ d̄no honoz
nō deserūt. hec ille. In mltr̄ vicijs eccliaz
eis v̄ri tāta regit sup̄bia vt ⁊ ip̄m h̄rū dei
dignē clericale: nō timētes isti gere sc̄as
ecclie ꝑstitutōes. Un Innoc. tertio i ꝑci-
lio generali. et h; extra d̄ vita ⁊ ho. cler. c.
clerici. Clerici officia v̄l cōmercia seclaria
nō exerceāt: maxie inhonestā: mimis iocub-
laro: ⁊ b̄strionib⁹ n̄ intēdāt: ⁊ rabnas
p̄ilus euitēt/ nisi forte eā necessitat⁹ in itib
nere ꝑstent: ad aleas ⁊ taxillos nō ludāt
nec h̄mōi ludis intersūt: coronā ⁊ tōsurā